

Teori for IGAs utdanningsprogram i gruppepsykoterapi og gruppeanalyse 2025-2026

(revidert 23.juni 2025)

Programmet har totalt åtte pensumbøker og noe tilleggslitteratur, samt noe anbefalt litteratur.

Det forventes at kandidatene har tilgang til bøkene på trinnet de deltar på, og det anbefales at de har tilgang til bøkene fra tidligere trinn.

Grunnleggende trinn

Formålet med teoriundervisningen på grunnleggende trinn er:

- Innføring i grunnleggende teoretiske begreper, psykologiske mekanismer og prosesser i gruppepsykoterapi.
- Lære om sentrale prinsipper for utvelgelse, sammensetting og drift av psykodynamiske terapigrupper, både langsamt åpne og korttidsgrupper.
- Lære om gruppepsykoterapeutiske faktorer.
- Innføring i psykodynamisk gruppepsykoterapi gjennom å lære om sentrale aktører og teorier frem til i dag, og om psykodynamisk gruppepsykoterapi og gruppeanalysens plass i relasjon til andre gruppeterapiformer.
- Lære om betydningen av rammevilkår, avtale, håndtering og regulering av betingelsene for å opprettholde disse.
- Introduksjon til gruppeterapeutens oppgaver som leder og dynamisk administrator, om terapeutens rolle og holdning i psykodynamisk gruppepsykoterapi.

Undervisningsform: Selvstudium mellom samlingene. Utpekte kandidater forbereder og legger frem momenter fra teorien fra litteraturlisten til drøftelse hver gang. Pensumlisten inneholder beskrivelse av formål og definerte læringsmål.

Pensumbøker Grunnleggende trinn. Kandidatene må skaffe seg / ha tilgang til følgende bøker:

- Bjerke, Synnøve Ness (2018). Gruppeterapi – grunnleggende om hvorfor og hvordan, Gyldendal.
- Karterud, S. (2023) Manual for mentaliseringsbasert gruppeterapi (MBT-G) Gyldendal
- Sandahl, Christer (2014). Gruppens potential – att leda och utveckla gruppbehandling, Natur & kultur.

I tillegg er enkelte andre artikler spesifisert under hvert tema, disse fås fra IGA.

Tema 1. samling: *Introduksjon om IGA, gruppeanalysen og gruppepsykoterapiens historie, storgrupper, teoriutvikling og etikk*

Dag 1: Felles introduksjonsforelesning om IGA, utdanningsprogrammet i gruppeanalyse og gruppepsykoterapi, de ulike elementene i utdanningen (smågrupper «stranger group»-prinsippet, teori- og veiledningsgrupper, storgruppen, KV-grupper), kandidatrepresentasjon, nettsiden med informasjon og retningslinjer.

*Bjerke kap 2 Gruppepsykoterapiens historie, s 31-42

Dag 2: *Bjerke kap 1 Gruppers betydning for menneskene, s 22-30

IGAs Etiske regler – se www.iga.no – Statutter/retningslinjer – Etiske regler
Weinberg (2020), PowerPoint: Ethical Considerations in Group Therapy,
og et etisk dilemma til diskusjon

Dag 3: R Luggin (2007). Storgruppen og processerne i den store gruppe, s 69-83. Heinskou T & Visholm S.
Psykodynamisk organisationspsykologi.

Læringsmål – ha kunnskap om:

- IGA, utdanningsprogrammet og om grunnleggende gruppeanalytisk historie og teori,
- Gruppers allmennmenneskelige, evolusjonsmessige og sosialpsykologiske betydning
- Om storgruppedynamikk og -prosess
- Etiske problemstillinger

* = fra pensumbok

Tema 2. samling:***Forberedelse til å starte og lede grupper, gruppepsykoterapeutiske prosesser og utfordringer***

Dag 1: *Bjerke kap 13 Hvordan starte og lede en terapigruppe, s 222-239

*Sandahl kap 5 Att starta en behandlingsgrupp, s 91-112

Dag 2: *Bjerke kap 11 Gruppedynamiske mekanismer og prosesser, s 194-210

*Bjerke kap 12 Rammer og dynamisk administrering, 211-220

Dag 3: *Bjerke kap 14 Spesielle utfordringer i gruppeterapi, s 240-259

*Bjerke kap 15 Hva gruppeterapeuter trenger, s 260-266

Anbefalt: * Sandahl kap 6 Att leda en behandlingsgrupp, s 91-132

Læringsmål – ha kunnskap om:

- Viktige ramme faktorer og ledelse av terapigrupper
- Dynamisk administrasjon og rammenes betydning
- Spesielle utfordringer

Tema 3. samling: Terapeutiske faktorer og faser i gruppepsykoterapi

Dag 1: * Bjerke kap 9 Terapeutiske faktorer i gruppepsykoterapi, s160-179

Dag 2: *Sandahl kap 7 Gruppens utvikling, 133-179

*Bjerke kap 10 Faser i gruppeterapi, s 180-193

Dag 3: *Sandahl kap 9 Grupprocessens betydelse i KBT og kap 10 Psykoedukative grupper s.204-226

Anbefalt: *Sandahl kap 3 Gruppen som lärande och läkande miljö s.38-66

Læringsmål – ha kunnskap om:

- Utviklingsfaser i gruppepsykoterapi
- Terapeutiske faktorer
- Grunnleggende dynamiske gruppeprosesser

Tema 4. samling: Teoretisk og metodisk ramme for dynamisk gruppepsykoterapi

Dag 1: *Sandahl kap 4 Gruppbehandling, s 67-89

Dag 2: Stokkebæk kap 4 Yaloms interpersonelle gruppeterapi s 77-89

Dag 3: *Karterud kap 1 Historisk og teoretisk bakgrunn for mentaliseringsbasert (MB) gruppeterapi s. 13-56

Anbefalt: *Karterud, kap 2 Hovedprinsipper for mentaliseringsbasert gruppeterapi s. 57-117

Læringsmål – ha kunnskap om:

- Grunnleggende gruppepsykoterapeutisk teori
- Interpersonlig gruppeterapi
- Mentaliseringsbasert gruppeterapi

Tema 5. samling: Om forskning på gruppeterapi. Fra brukerperspektiv om gruppeterapi

Dag 1 *Bjerke kap 3 Forskning om gruppeterapi, s 43-68

Dag 2 *Bjerke kap 5 Eksempler på gruppeterapiprosesser,
og kap 6 Betydningsfulle opplevelser i gruppeterapi, s100-132

Dag 3 *Bjerke kap 7 Gjengangertemaer til refleksjon,
og kap 8 Råd til gruppeterapeuter fra brukerperspektiv, s133-158

Læringsmål – ha kunnskap om:

- forskningsbasert kunnskap om forskjellige typer grupper
- brukerperspektiv om gruppeterapi

Toårig Trinn A i gruppepsykoterapi på gruppeanalytisk grunnlag

Formålet med teoriundervisningen på Trinn A er:

- Lære om grunnleggende gruppeanalytisk teori og sentrale gruppepsykoterapeutiske begreper.
- Lære om terapeutiske faktorer i gruppeterapi og om terapeutiske intervensjoner.
- Innføring i modifiserte og anvendte former for gruppepsykoterapi.
- Lære om terapeutens tilnærming og forskjellige roller i psykodynamisk gruppeterapi.
- Forståelse for og håndtering av pasienter med forskjellige typer problemer i gruppeterapi;
 - Personlighetsforstyrrelser, rus og avhengighetsproblemer og psykoselidelser.
 - Spesielle aspekter ved gruppeterapi med (barn og) ungdom.
- Forståelse av kontekstens betydning med spesiell vekt på institusjonelle rammer.
- Kunnskap om forskjellige former for gruppeterapi innenfor behandlingsprogrammene på ulike institusjoner.
- Forståelse av storgruppeprosesser.
- Kunne reflektere over egen rolle som gruppeterapeut.

Undervisningsform: Selvstudium mellom samlingene. Kandidater forbereder og legger frem momenter fra teorien på hver samling, etter nærmere avtale

Pensumbøker Trinn A. Kandidatene må skaffe seg/ha tilgang til følgende bøker:

- Bjerke (2018) Gruppeterapi – grunnleggende om hvorfor og hvordan, Gyldendal,
NB: For kandidater som begynner på Trinn A uten Grunnleggende trinn leses Kapittel 1 – 3 og 5 –14 før start på Trinn A (Kap. 1 og 2 er også pensum til 1. samling)
- Karterud, S. (2023) Manual for mentaliseringsbasert gruppeterapi (MBT-G) Gyldendal
- Kennard, D., Roberts, J. & Winter, D.A. (2000). A Workbook of Group-Analytic Interventions. Jessica Kingsley.
- Sandahl (2014) Gruppens potential – att leda och utveckla gruppbehandling, Natur & kultur.

Anbefalt: Bateman A.W. og Fonagy P. (2012) Handbook of Mentalizing in Mental Health Practice. American Psychiatric Publishing Inc.

I tillegg er enkelte andre artikler spesifisert under hvert tema, disse fås fra IGA.

Tema 1. samling:

Introduksjon om IGA, gruppeanalysens historie, teoriutvikling, etiske dilemmaer

Dag 1: Felles introduksjonsforelesning om IGA, utdanningsprogrammet i gruppeanalyse og gruppepsykoterapi, de ulike elementene i utdanningen (smågrupper, «stranger group»-prinsippet, teori- og veiledningsgrupper, storgruppen, KV-grupper), kandidatrepresentasjon, nettsiden med informasjon og retningslinjer

Dag 2: *Bjerke kap 1 Gruppers betydning for menneskene s 22-30

*Bjerke kap 2 Gruppepsykoterapiens historie, s 31-42.

Yalom, I. D. & Leszcz, M. (2020). Theory and Practice of Group Psychotherapy (6th ed.) Basic Books.

Kap 2 Interpersonal Learning. s. 33-71.

Dag 3: Mangione, Forti and Iacuzzi: Ethics and Endings in Group Psychotherapy: Saying Good-bye and Saying it Well, Int. Journ. of Group Psychotherapy, 57 (1) 2007, s. 25-40.

*Anbefalt: *Sandahl, kap. 1-3 Gruppens betydelse, Vad är egentligen en grupp? og Gruppen som lärande og läkande miljö, s 19-66 Knauss W (2005), kap 4 Group psychotherapy, fra Textbook of Psychotherapy, edited by Gabbard, Beck & Holmes, Oxford, s 35-43 IGAs Etiske regler – se www.iga.no – Statutter/retningslinjer – Etiske regler*

Læringsmål – ha kunnskap om:

- IGA og utdanningsprogrammet
- grunnleggende teori og praksis innen gruppepsykoterapi og gruppeanalyse, deres bakgrunn og utvikling
- viktige begreper i gruppeanalytisk teori og tenkning
- IGAs etiske regler og retningslinjer og om etiske dilemmaer
se www.iga.no – Statutter/retningslinjer – Etiske regler

* = fra pensumbok

Tema 2. samling: Start av terapigrupper, utvelgelse av pasienter. Gruppedynamisk miljøterapi. Grupper for inneliggende pasienter. Antigrupperfenomener.

- Dag 1 Rosendahl, et al. (2021) Recent Developments in Group Psychotherapy Research s. 52-59 i Am J Psychot. 74:2
*Sandahl kap 5 Att starta en behandlingsgrupp, s 91-112
- Dag 2: Heinskou, T & Schjødt, T. (2009). Dynamisk miljøterapi og den behandlende institution. Matrix, 1, 46-63.
Yalom, I. D. & Leszcz, M. (2020). Theory and Practice of Group Psychotherapy (6th ed.) Basic Books
"The Acute Inpatient Therapy Group" s. 587-617 i kap 15 Specialized Therapy Groups
- Dag 3: Nitsun, M (1991). "The anti-group: destructive forces in the group and their therapeutic potential", Group Analysis, 24, 1: 7-20.
- Anbefalt: *Bjerke kap 13 Hvordan starte og lede en terapigruppe, s 222-239
Jørgensen, MG Kap 5: Hverdagen og det projektive niveau s. 91-107 og
Heinskou, T kap 6 Den miljøterapeutiske samtalegruppe, s. 108-123. I Schjødt, T & Heinskou, T. (2007). Miljøterapi på dynamisk grundlag. Hans Reitzel Forlag.

Læringsmål – ha kunnskap om:

- hvordan starte forskjellige typer terapigrupper, psykodynamisk vurdering og utvelgelse av pasienter
- spesielle vilkår ved gruppeterapi i psykiatriske institusjoner, og om systemets innvirkning
- viktige faktorer for et godt terapeutisk miljø, bruk av forskjellige gruppeoppsett antigrupperfenomener

Tema 3. samling: Storgruppedynamikk og samfunn, rammer, dynamisk administrering og om koterapi

- Dag 1: Volkan VD (2023): Large Group Identity, Psychological Borders, and Unofficial Diplomacy s.336-349 i International Journal of Group Psychotherapy 73 (4) 2023
- Dag 2: Nielsen, J (2013). kap 5 Rammer og dynamisk administration s 124-151 i Brug gruppen av Nielsen & Sørensen, Hans Reitzels forlag
*Sandahl: Kap. 6 Att leda en behandlingsgrupp, s 114-132
- Dag 3: Maagensen, M. (1993). Det dynamiske indhold i forholdet mellem co-terapeuter. Matrix. s 35-53.
Berger M. (2002). Envy and Generosity Between Co-Therapists, Group. Vol 26. No. 1 s. 107-121.
- Anbefalt: Karterud (2023). Gruppeanalyse og psykodynamisk gruppepsykoterapi, del 2 Storgruppedynamikk s.133-147. Pax forlag
*Bjerke kap 12 Rammer og dynamisk administrering, s 211-220

Læringsmål – ha kunnskap om:

- storgruppedynamikk og -prosess, inkludert i et samfunnsperspektiv
- dynamisk administrering i gruppepsykoterapi og gruppeterapeutens rolle
- dynamiske forhold ved administrering av rammer og ved koterapi

Tema 4. samling: Mer om gruppedynamiske prosesser, om nevrobiologisk bakgrunn og subgrupper

- Dag 1: Agazarian, Y.M. (1983). Theory of the invisible group applied to individual and group-as-whole interpretations. Group, 7(2), 27-37.
- Dag 2: Gantt, S.P. (2021). System-Centered Theory (SCT) into Group Therapy; Beyond Surviving Ruptures to Repairing and Thriving. International Journal of Group Psychotherapy, s. 224-252
Gudmestad, M.O. & Dragland, L; Ingen arbeider alene - Hvordan lage en trygg nok terapigruppe for unnnvikende ungdom? Matrix 41 (1), 2025
- Dag 3: Flores (2013) kap 3 Group psychotherapy and neuro-plasticity:an attachment theory perspective s.51-72
I Gantt & Badenoch The interpersonal neurobiology of group psychotherapy and group process. Karnac Books
Dubner, Mary Ann P (1998) Envy in the Group-Therapy Process s. 519-531 (IJGT.48(4) 1998)
- Anbefalt: *Sandahl kap 9 Grupprocessens betydelse i KBT, kap 10 Psykoedukativa grupper, s 204-225

Læringsmål – ha kunnskap om:

- nevrobiologiske forhold av betydning for gruppepsykoterapi og gruppeprosesser
- ulike intervensjonsnivå i gruppepsykoterapi
- misunnelse i gruppeprosesser
- subgrupper

Tema 5. samling:***Dynamiske gruppeprosesser, gruppens faser, spesielle utfordringer og om terapeutens skam***

Dag 1: *Sandahl kap 7 Gruppens utveckling. s.133-179.

*Bjerke kap. 14 Spesielle utfordringer i gruppeterapi, s 240-259

Dag 2: Ormont, L.R. (1970). The use of objective countertransference to resolve group resistances. Group Process. s. 95-111.

Ormont, L.R. (1988). The leader's role in resolving resistances to intimacy in the group setting. International Journal of Group Psychotherapy, 38(1: 29-45).

Dag 3: Weber, R.L. & Gans, J.S. (2003). The group therapist's shame: A much undiscussed topic. International Journal of Group Psychotherapy, 55(4):395-416.

Læringsmål – ha kunnskap om:

- gruppens faser og gruppeprosesser
- håndtering av spesielle utfordringer i gruppeterapi
- håndtering av benektelse og motstand mot atferdsendring
- regulering av forsvar på individ og gruppeplan
- terapeutens skam

Tema 6. samling: *Gruppeterapi ved rus og avhengighet, migrasjonsproblematikk og tilknytningsteori*

Dag 1: Føyn, P og Shaygani, S (2021) Psykodynamisk behandling av ruslidelser, kap 10 Dynamisk gruppeterapi ved ruslidelser, s.160-188

Flores, Philip J. (2004). Addiction as an attachment disorder. Jason Aronson Publishers, kap 11 Attachment and Therapeutic Alliance s. 240-306

Dag 2: Flores, Philip J. (2001). Addiction as an attachment disorder: Implication for group therapy. Int.Journal of Group Psychotherapy, 51(1); 63-81.

Vannicelli, M. (2001). Leader Dilemmas and Countertransference Considerations in Group Psychotherapy with Substance Abusers. Intern. Journal of Group Psychotherapy 51(1); 43-62.

Dag 3: Rohr, E. (2002). Lost shadows – Migrants, Refugees and Social Class; A Group-Analytic Challenge. Group Analysis, 35 (3), s. 424-436.

Bledin, K. (2003). Migration, Identity and Group Analysis. Group Analysis, 36 (1) 97-110.

Læringsmål – ha kunnskap om:

- behandling av rus og avhengighetsproblematikk i grupper
- tilknytningsproblematikk og utvikling av rus og avhengighetslidelser
- migrasjonsproblematikk; kulturelle, sosiale, ubevisste faktorer i gruppepsykoterapi

Tema 7. samling: *Personlighetsforstyrrelser og mentaliseringsbasert psykoterapi i grupper (MBT-G)*

Dag 1: *Karterud kap 1: Historisk og teoretisk bakgrunn for mentaliseringsbasert (MB) gruppeterapi s.13-56

Dag 2: *Karterud kap 2: Hovedprinsipper for mentaliseringsbasert gruppeterapi s. 57-117

Dag 3: *Karterud kap 3: Manual og vurderingsskala for mentaliseringsbasert gruppeterapi s. 118-271

Anbefalt: Allen, J.G., Fonagy, P., Bateman, A.W. (2008). *Mentalizing in Clinical Practice*. American Psychiatric Publishing, Inc. Kap 6: *Mentalizing interventions*, s. 163-209.

Læringsmål – ha kunnskap om:

- vurdering av mentaliseringsevne
- dynamisk administrering og intervensjoner i mentaliseringsbasert gruppeterapi
- mentaliseringsbasert behandling av alvorlige personlighetsforstyrrelser, kombinert gruppe og individualterapi
- hvordan integrere MBT-G med annen psykodynamisk behandling

Tema 8. samling: Gruppepsykoterapi for unge og gruppepsykoterapi ved psykoselidelser

Dag 1: Shechtman Z. (2007) Kap 2 The theory of group counselling with children s. 16-29, og kap 4 Leadership s. 41-54. Begge i Group counselling and Psychotherapy with Children and Adolescents, Theory, Research and Practice.

Rachman & Ceccoli Kap 9 Analyst Self-disclosure in Adolescent Groups, s. 155-173

Dag 2: Greenberg H.R kap 8 Anatomy of Exits Form Inpatient Adolescent Therapy. s. 133–151. begge fra Kymissis & Halperin (1996) Group Therapy with Children and Adolescents, Am. Psych Press
Kanas, Nick (2021) Kap 4 Clinical Issues of the Integrative Model: The Basics s.76 -114

Dag 3: Kanas, Nick (2021) Kap 7 Integrative Groups for Non-Psychotic Bipolar Patients s. 145-174 I Integrative Group Therapy for Psychosis, Routledge

Anbefalt: Kanas (2021) kap 5 Clinical Issues of the Integrative Model: Special Topics I Integrative Group Therapy for Psychosis, Routledge

Læringsmål – ha kunnskap om:

- spesielle aspekter ved gruppepsykoterapi for unge
- spesielle aspekter ved gruppeterapi ved psykotiske tilstander
- terapeutens rolle og spesielle oppgaver i grupper for pasienter med alvorlig psykisk sykdom

Tema 9. samling: Gruppedynamiske/gruppeanalytiske intervensjoner

Alt fra bok: *Kennard D., Roberts J. & Winter D.A. (2000).

Dag 1: *Kap 1 Interventions, s 12-23, kap 2 Eight group situations s 24-32, kap 4 Turn taking in the early sessions, s 43-53 kap 5 A potential drop-out, s 54-70

Dag 2: *Kap 11 Intervening to establish and maintain a therapeutic environment, s 129-137, kap 12 Interpretation. Why, for whom, and when? S 138-145 og kap 10 Physical threats

Dag 3: *Kap 13 Conclusions, s 146-161 og kap 7 An invitation to a Christmas party, s 82-93

Læringsmål – ha kunnskap om:

- hva intervensjoner er
- grunnleggende intervensjonsformer
- hvordan intervensjoner kan etablere og opprettholde en terapeutisk gruppekultur

Tema 10. samling: Om nyere forskning, gruppeterapeutrollen, gjennomarbeiding og avslutning i gruppeanalytisk psykoterapi

Dag 1: Main, T.F. (1966) Knowledge, Learning, and Freedom of Thought s.59-74 i Psychoanal. Psychother. 5(1)1990 (Foredraget fins også i norsk oversettelse av Jarl Jørstad: Kunnskap, læring og mangel på tenkning, s 1-9)

Dag 2: Rutan, J. Scott (2020), Rupture and Repair: Using Leader Errors in Psychodynamic Group Therapy, IJGP 2020 71 (4), s 1-22.

Karterud, S (2023) fra del 6 Gjennomarbeiding og avslutning i gruppeanalyse s 555-563 i Gruppeanalyse og psykodynamisk gruppepsykoterapi. Pax forlag

Dag 3: Yalom, I. D. & Leszcz, M. (2020). Theory and Practice of Group Psychotherapy (6th ed.) Basic Books
"Conflict in Therapy Group" s. 440-455 og "Termination" s. 465-476 i kap 11 The Advanced Group

Anbefalt: Jensen, B.M. (2002). Gennemarbejding i gruppeanalytisk psykoterapi. Matrix 2002/1, s. 71-82.

Læringsmål – ha kunnskap om:

- nyere forskning i gruppepsykoterapi
- empati og bestrebelsen etter å forstå den andres opplevelsesverden
- betydningen av å reflektere over gruppeterapeutrollen og opprettholde en undersøkende holdning ("culture of enquiry")
- om gjennomarbeiding og avslutning

Toårig Trinn B i klassisk og tilpasset gruppeanalyse

Pensumbøker Trinn B. Kandidatene må skaffe seg/ha tilgang til følgende bøker:

- Behr, H. & Hearst, L. (2005). Group-analytic Psychotherapy. A meeting of Minds. Whurr Publishers Ltd.
- Karterud, S. (2023) Gruppeanalyse og psykodynamisk gruppepsykoterapi, PAX forlag
- Lorentzen, S. (2020) Fokuset gruppeanalytisk psykoterapi – en integrasjon av klinisk erfaring og forskning, Gyldendal
- Rutan, J.S., Stone, W.N. & Shay, J.J. (2014). Psychodynamic group psychotherapy (5th ed.). Guilford Press.

Bøkene av Lorentzen og Karterud anbefales lest før oppstart

Tema 1. samling: Hva mener vi med klassisk og med tilpasset gruppeanalyse?

Dag 1: *Behr, H. & Hearst, L. (2005). kap 5 The assessment interview, s 55-65, kap 7 The start of a new group, s 81-91, Kap 9 The group in action, s 102-120 og kap 11 Bringing therapy to an end, s 133-143

Dag 2: *Lorentzen S. (2020) Kap 2 Fokuset gruppeanalytisk psykoterapi (FGAP) s. 38-53, kap 3 Hvilke pasienter har nytte av FGAP? s. 54-67 og kap 4 Evaluering av pasienter til FGAP s. 68-96

Dag 3: *Karterud S. (2023) Del 1 Den gruppeanalytiske tradisjon s 16-107

*Anbefalt: *Karterud S. (2023) Del 2 Gruppeanalysens utvikling ved siden av og etter Foulkes s 108-212*

Læringsmål – ha kunnskap om:

- likheter og forskjeller mellom klassisk og tilpasset gruppeanalyse
- dynamisk administrasjon i gruppeanalyse og gruppepsykoterapi
- gruppeanalytisk kultur – i lang- eller korttidsgrupper
- hvordan komme i gang i en sakte åpen gruppeanalyse eller i korttids gruppeanalytisk psykoterapi
- avslutningens betydning ved oppstart av gruppeterapi

Tema 2. samling: Gruppeanalysens teoretiske grunnlag

Dag 1: Stacey, R. D. (2003). Complexity and Group Processes. A radically social understanding of individuals. Routledge. Kap 2 The social evolution of the person, s. 19-39.

Dag 2: Foulkes, S.H. (1973). The group as matrix of the individual's mental life. Kap 16 i Wolberg & Schwartz (red). Group Therapy. Stensil s. 1-10
Van Der Kleij, G. (1985). The Group and Its Matrix. Group Analysis, 18(2):102-110.

James, C.J. Bion's "containing" and Winnicott's "holding" in the context of the group matrix. Int J Group Psychother 1984, 34(2), s. 201-213.

Dag 3 *Karterud S. (2023) Del 5 Modernisering av det teoretiske grunnlaget for gruppeanalyse og gruppepsykoterapi s. 353-408

Anbefalt: Gullestad S. (2003) The Adult Attachment Interview and psychoanalytic outcome studies i Int J Psychoanal. Jun;84(Pt 3):651-68

Læringsmål – ha kunnskap om:

- Gruppeanalysens forståelse av individ, gruppe og samfunn
- Matrix og tilgrensende begreper

Tema 3. samling: Grunnlag for tilpasninger av gruppeanalysen

- Dag 1: Yalom, I. D. & Leszcz, M. (2020). Theory and Practice of Group Psychotherapy (6th ed.). Basic Books kap 15 Specialised Therapy Groups, s. 579-638
- Dag 2: *Lorentzen S. (2020), kap. 5 Etablering og sammensetning av gruppen, s. 98-112, kap 6 Gruppeprosessen, s 113-132, kap. 7 Terapeuten i FGAP, s. 133-156.
- Dag 3: Lorentzen S, et al (2015) Comparing Short- and Long-Term Group Therapy: Seven-Year Follow-Up of a Randomized Clinical Trial. Psychotherapy and psychosomatics
- *Rutan, Stone & Shay (2014), kap 14 Difficult Groups and Difficult Patients, s. 325-357.
- Anbefalt: *Behr & Hearst, kap 16 All in the same boat: the value of homogeneous groups, s 189-202
- Johnson, D.R. & Lubin, H: Principles and Techniques of Trauma-Centered Psychotherapy, kap 2 Axioms of Trauma-Centered Psychotherapy, 27-37.

Læringsmål – ha kunnskap om:

- ulike tilpasninger av gruppeanalyse
- homogene grupper
- forskning om tilpasset gruppeanalyse

Tema 4. samling: Gruppeanalytiske fenomener og gruppeterapeutiske faktorer, Storgruppedynamikk

- Dag 1: *Rutan, Stone & Shay (2014): kap 3 Group dynamics and group development, s. 36-66
kap 4 Therapeutic factors in group psychotherapy, s. 67-85
- Schlüter C. (2010). Å få gruppen på et gruppeanalytisk nivå (teorikapittel fra diplomoppgave)
- Dag 2: Greenberg, J.; kap 19 Theories of Therapeutic Action and their Clinical Consequences, side 269-282.
I Gabbard, G.O., et al (2005). Textbook of Psychoanalysis, American Psychiatric Publishing
- Biran, H. (2015), The courage of simplicity, Essential ideas in the work of W.R. Bion, Karnac, kap 6 An introduction to Bions contribution to group dynamics, s. 79-93.
- Dag 3: Jarrar, Lamis K.: kap 1 A Consultants's Journey into the Large Group Unconscious, s. 29-43 i Schneider S. & Weinberg H. (2003) The Large Group Re-Visited, Jessica Kingsley Publishers.
- Biran, H. (2015), The courage of simplicity, Essential ideas in the work of W.R. Bion, Karnac kap 10 The difficulty of channelling rage into dialogue s. 157-187
- Anbefalt: Shields, W. (2000) Hope and the inclination to be troublesome: Winnicott and the treatment of character disorder in group therapy. Int J Group Psychotherapy 50: 87-109.

Læringsmål – ha kunnskap om:

- Gruppespesifikke terapeutiske faktorer
- Gruppeanalytiske fenomener
- Virksomme mekanismer og prosesser for forandring
- Storgruppedynamikk

Tema 5. samling: Intersubjektivitet, overføring, motoverføring

- Dag 1: *Rutan, Stone & Shay (2014): kap 5, Mechanisms and Processes of Change, s. 86-114
- Spezzano, kap 8 Intersubjectivity, s. 105-116. Gabbard G.O. (2012), Textbook of Psychoanalysis, American Psychiatric Publishing
- Horwitz, L. (1983) Projective identification in dyads and groups. Int J Group Psychoth. 33(3): 259-279
- Dag 2: *Karterud S. (2023) Del 6 s. 474-510 Om ulike overføringer i gruppeanalyse
- Schlapobersky, J.R. (2016), kap 14 Lost or found in the transference? Transference, countertransference, projection and identification in groups, s.359-392 i From the couch to the circle, Routledge
- Dag 3: Gans, J Kap 7 Silence, inkl Gans, J.S. & Counsellman, E.F. (1999) Silence in group psychotherapy: A powerful communication. s. 147-166 I Difficult topics in group psychotherapy – my journey from shame to courage (2010). Karnac.

Læringsmål – ha kunnskap om:

- Intersubjektivitet, overføring, motoverføring, projeksjon og projektiv identifikasjon i terapeutiske grupper
- gruppeanalytisk håndtering av disse fenomenene
- utfordringer i gruppeterapeutrollen

* = fra pensumbok

Tema 6. samling: Videreutvikling av gruppeanalysen

- Dag 1: Dalal, F. (1998) Taking the Group Seriously. Towards a Post-Foulkesian Group Analytic Theory
Kap 2 Foulkes s. 33-76, Jessica Kingsley
- Dag 2: Nitsun, M. (2015) Beyond the Anti-group. Kap 7 Falling in love, a group analytic perspective. s. 160-182
Routledge
- Nitsun, M. (2006) The Group as an Object of Desire. Exploring Sexuality in Group Psychotherapy.
Routledge. Kap 13 Erotic transference and counter-transference s. 217-230 kap 15 The therapist s.
249-268.
- Dag 3: Livingston, M.S. (2001) Self psychology, dreams, and group psychotherapy. Working in the playspace.
Group 25 (1/2): 15-26.
Bjerke, S.N. (2024) Too Much – Not Enough – om vertikal splitt i gruppepsykoterapi Matrix, 1/2024
- *Karterud S. (2023) Følgende 3 kapitler; Betydning av..., En moderne..., Indikasjoner... (s. 301-319)
*Anbefalt Stone, W.N. & Karterud, S. (2006) Dreams as portraits of self and group interaction. Int J Group
Psychother, 56(01):47-61*

Læringsmål – ha kunnskap om:

- videreutvikling av gruppeanalytiske begreper
- drømmer i gruppeanalyse
- seksualitetens betydning i gruppepsykoterapi/gruppeanalyse

Tema 7. samling: Spesielle utfordringer i gruppeanalyse

- Dag 1: Yalom, I. D. & Leszcz, M. (2020) kap 12. The challenging group member s.477-520, Theory and
Practice of Group Psychotherapy (6th ed.). Basic Books
- *Behr, H. & Hearst, L. (2005). Kap 13 Challenging scenarios, s 150-163
*Rutan, Stone & Shay (2014): Kap 9 The role of the group therapist, s. 177-198
- Dag 2: Christensen et al. (2022) Patient Perspectives on Co-Therapists' Behaviors in Group CBT i Journal of
Contemporary Psychotherapy (2022) 52: s 181-189
- Roller, B. & Nelson, V. Kap B18 Cotherapy, s. 304-312 i Kaplan, H.I. & Sadock, B.J. (1993)
Comprehensive group psychotherapy (3rd ed)
- Dag 3: Sengun, S. (2001). Migration as a Transitional Space and Group analysis. Group Analysis, 34(1):65-78
Rustin, M. Kap 32 Race, Ethnicity, and Nationality s.495-506 i Gabbard (2012) Textbook of Psychoanalysis

*Anbefalt: *Bjerke kap 14 Spesielle utfordringer i gruppeterapi*

Læringsmål – ha kunnskap om:

- utfordrende situasjoner i gruppeanalyse
- kulturelle utfordringer
- utfordringer i koterapi

Tema 8. samling: Avslutning i gruppeanalyse

- Dag 1: Brabender V & Fallon A. (2009) American Psychological Association. Group Development in Practice, Guidance for Clinicians and Researchers on Stages and Dynamics of Change. Kap 5 An Illustration of a Group Through its Development og Kap 6 Developmentally Focused Leadership Activities of the Therapist, s. 99 - 159, med fokus på s. 120-130 og 148-158.
- Dag 2: Yalom, I. D. & Leszcz, M. (2020). Theory and Practice of Group Psychotherapy (6th ed.). Basic Books, Kap 11 The Advanced Group, s. 425-476
- Dag 3: *Rutan, Stone & Shay (2014): Kap 16, Termination in Group Psychotherapy, s. 376-399.
Schermer, V.L. & Klein, R.H. (1996). Termination in group psychotherapy from the perspectives of contemporary object relations theory and self-psychology. Int J. of Group Psychotherapy, 46(1): 99-115.

Læringsmål – ha kunnskap om:

- Avslutning og gjennomarbeiding i gruppeanalyse

Tema 9. samling: Tilknytning, traumer og mentalisering

- Dag 1: Marrone, kap 10 Attachment Theory and Group Analysis, s. 146-162. Brown, D. & Zinkin, L.(red.) (1994): The Psyche and the Social world. Routledge
- Dag 2: Johnson D.R. og Lubin H. Trauma-Centered Psychotherapy (2015) American Psychiatric Publishing, Kap 14 Trauma-Centered Group Psychotherapy s, 175-191
Karterud, S. (2011). Constructing and Mentalizing the Matrix. Group Analysis December 44(4):357-373
- Dag 3: Badenoch, B & Cox, P (2010). Integrating Interpersonal Neurobiology with Group Psychotherapy. Int Journal of Group Psychotherapy, 60 (4). s. 463-481
Livingston, M.S. (2003) Vulnerability, affect and depth in group psychotherapy. Psychoanalytic Inquiry, 23(5). s.646-677

Læringsmål – ha kunnskap om:

- affekt- og tilknytningsteoriens relevans for gruppeanalyse
- traumeteoriens implikasjoner for gruppepsykoterapi
- mentaliseringsperspektivets relevans for gruppeanalyse nevrobiologi og gruppeanalyse

Tema 10. samling: Etiske refleksjoner i gruppeanalyse og gruppepsykoterapi. Utvikling av identitet som gruppeanalytiker.

- Dag 1: Pinney, Edward; F3 Ethical and legal issues in group psychotherapy s. 668-673
Porter, Kenneth; C1 Combined Individual and Group Psychotherapy s. 314-323,
Begge i Kaplan og Sadock (1993) Comprehensive Group Psychotherapy, Williams & Wilkins,
Kasuistikk om et etisk dilemma til diskusjon.
- Dag 2: Nitsun, M (2015) Beyond the Anti-Group, kap 6 Being a group therapist; A Journey through life, s.137-159
Routledge
Shapiro & Gans (2008): Kap 9 The courage of the group therapist s. 206-220 I Gans J. (2010): Difficult topics in group psychotherapy, Karnac
- Dag 3: Valbak K. Kap 10 Gruppeanalytikerens personlige utvikling og professionelle identitet, s. 243-260 i
Nielsen & Sørensen (2013) Brug gruppen, Hans Reitzels forlag

Læringsmål – ha kunnskap og kunne reflektere rundt:

- etiske dilemmaer
- om å være gruppeanalytiker, gruppeanalytikerens identitet.